

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/179/2019/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

262/2019. (X. 29.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2019. május 13-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2019. október 29-én megtartott zárt ülésén hozott állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2019. május 13-án, a Testület panaszirodáján személyesen adta elő panaszát, a vele szemben 2019. május 3-án foganatosított rendőri intézkedés miatt.

I.

1) A panaszos meghallgatása során előadta, hogy a sérelmezett rendőri intézkedés 2019. május 3-án 15 óra 15 perc körül történt. Ebben az időpontban csengetett a panaszos otthonába két idegen (egy férfi és egy nő). A panaszos kiment a kapuhoz, ahol a férfi nem szólt semmit, de a nő anélkül, hogy bemutatkozott volna és elmondta volna, hogy mi a problémája, csak elkezdett kiabálni és számon kérte a panaszost, hogy hova tette a macskáját. A panaszos szerint meggyőződésük volt, hogy a macska nála van. A nő kiabálni kezdett, hogy hívni fogja a rendőrséget, és autójukkal a panaszosok kapuja elé beálltak, „mintegy fogva tartva” őket.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

Kb. 10-15 perc elteltével megérkezett egy szolgálati gépkocsi két egyenruhás rendőrrel. A rendőrök kérték a panaszt, hogy bocsássa be őket az ingatlanba. Annyit mondtak, hogy egy macskát keresnek, mire a panaszos beengedte őket. A panaszos elmondása szerint egy órán keresztül az udvaron voltak, a melléképületet és a garázst is átnézték. Ezt követően az egyik rendőr a házba is bement, ahová a panaszos szintén önként beengedte. Az étkezős nappalit megnézte a rendőr, ahonnan átláthatott a ház többi részébe is.

A panaszossal nem közölték a rendőri intézkedés célját és indokát, csak azt mondták, hogy menjen be velük a rendőrkapitányságra. A panaszos együttműködött a rendőrökkel, akik azt közölték vele, hogy maximum fél órát kell majd bent lennie, azt követően hazaszállítják. A panaszossal nem közölték a jogait, illetve azt, hogy milyen intézkedés fog történni, és ezt utólag sem tették meg. A panaszos nem tudta, hogy előállítás miatt viszik be.

A panaszost a szolgálati gépkocsival beszállították a rendőrkapitányságra, ami kb. 10 percet vett igénybe. A rendőrség épületében a panaszost leültették, és 19 óráig ott kellett ülnie. Eközben három rendőr szigorúan őrizte egymást követően, nem engedték felállni sem. Amikor egy fiatalabb férfi rendőr elment előtte, odavetette a panaszosnak: „Te minek vagy itt?” A panaszos ekkor felállt, hogy utána menjen és megkérdezze, ismerik-e egymást, hogy így beszél hozzá. Ekkor az őt őrző személy ráparancsolt, hogy üljön le.

19 óra körül az a rendőr, aki a szolgálati gépkocsit vezette, szólt a panaszosnak, hogy „mindjárt készen lesz a papír, a főnök olvassa, még öt perc”. Ezt követően felkísérték a panaszost az emeletre, ott a folyosón ültették le. 20 óra 30 percig kellett várakoznia tovább, azonban addig semmilyen érdemi intézkedés nem történt vele szemben. Ekkor az előállítás időtartamáról szóló igazolást három példányban aláírtatták vele, melyből egy példányt a panaszosnak adtak. Közölték a panaszossal, hogy ezzel végeztek és hazaviszik, azonban még ekkor sem történt semmi. Majd 20 óra 55 perckor ment vissza a rendőr a panaszoshoz, és szólt, hogy induljanak gyorsan.

A panaszos ekkor közölte, hogy panaszt szeretne tenni a rendőri intézkedéssel szemben, de több rendőr is azt mondta neki, hogy ott nem tehet panaszt. A panaszos sérelmezi ezt, valamint, hogy az egyik rendőr azt mondta neki még ekkor is, hogy „örüljön, hogy haza mehet”.

Az említett rendőr saját gépkocsijával szállította haza a panaszost, ahol azonban ő is bement az ingatlanba, körbenézett az udvaron. A panaszos (és felesége) a rendőrt ekkor bebocsátotta a házba, leültették az asztalukhoz, hogy ott a rendőr nyugodtan jegyzetelhessen, illetve rajzot készítsen. Ez a rendőr a panaszos példányán átjavította az elbocsátás időpontját 21 óra 15 percre.

A panaszos sérelmezi, hogy nem közölték a rendőri intézkedés okát és célját utólag sem, megtagadták a rendőrkapitányságon a panasztételt, azt a tájékoztatást adták a panaszosnak, hogy alig félórát vesz igénybe majd az intézkedés, valamint, hogy indok közlése („parancs”) nélkül kutattak az ingatlanában. A panaszos csatolta panaszához a Budapesti Rendőr-főkapitányság kerületi Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály Járőr Alosztály 2019. május 3-án kiállított igazolását az előállítás időtartamáról, miszerint 2019. május 3-án 15 óra 50 perctől (a rendőri

intézkedés kezdetétől) 21 óra 15 percig személyi szabadságot korlátozó rendőri intézkedés alatt állt. Ezen idő alatt sérülése, panasa nem keletkezett.

2) A panaszos 2019. május 20-án, elektronikus úton terjesztett elő újabb beadványt a Testülethez, melyben azért kíván panasszal élni, mert 2019. május 17-én délelőtt 8 óra 40 perc és 10 óra között a kerületi Rendőrkapitányságon megtagadták, hogy feljelentést tegyen.

A fenti időben a panaszost egy órányi várakozás után egy rendőr (hölgy) a rendőrségi épület előterében meghallgatta, hogy miért akar feljelentést tenni. A panaszos elmondta, hogy május 2-án ismeretlen személy, kárt okozva behatolt a telkére. A rendőr hölgy azt mondta neki, hogy ezt így nem fogadhatja el, írja le és úgy vigye vissza a feljelentését. A panaszos elmondása szerint még aznap délután 14 óra 5 perc és 15 óra 45 perc közötti időben írott formában bevitte a feljelentést a rendőrkapitányságra. Ismét várakozott több, mint egy órát mire ugyanaz a rendőr hölgy (a panaszos kérése ellenére nem volt hajlandó nevét elárulni) ismét meg akarta győzni a panaszost arról, hogy nem érti, miért akar feljelentést tenni, és ismét nem vette át a feljelentését.

A panaszos nem értette a rendőrségi hozzáállást, így másnap elvitte a szóban forgó feljelentést a kerületi Rendőrkapitányságra, ahol minden további kérdés nélkül átvették azt.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a kerületi Rendőrkapitánysághoz. A rendelkezésre bocsátott iratok alapján az alábbiak állapíthatók meg.

1) A rendőrségi iratok szerint a Budapesti Rendőr-főkapitányság Tevékenység-irányítási Központja 2019. május 3-án 15 óra 40 perckor utasította a S. * hívóval szolgálatot teljesítő járőrpárt, hogy jelenjenek meg a B. város N. utcai lakóingatlanánál. Meghallgatták a bejelentőt, aki elmondta, hogy telekszomszédja az ő tulajdonát képező vörös színű macskáját egy patkányfogásra alkalmas eszközzel csapdába ejtette és nem hajlandó visszaadni. A bejelentő elmondta a járőröknek, hogy kertszomszédja (a panaszos) kertjében el van helyezve egy patkányok, kisebb testű állatok befogására alkalmas 100x30x45 cm méretű ketrec. Elmondása szerint egy nappal korábban (2019. május 2-án) a kert felől keserves macskanyávogást hallott. Ekkor a kerítésen átnézve tapasztalta, hogy az elhelyezett csapdában benne van a saját tulajdonát képező, fehér színű macskája. Az állat testi épsége és élete megóvása érdekében haladéktanul átmászott a kerítésen és az állatot kiszabadította, majd visszavitte a kertjébe. A bejelentő elmondása szerint az állaton a ketrecből való menekülési kísérlet miatt vágási sérülés keletkezett. Közlése szerint az állatot állatorvos még nem látta. Ekkor ezt az esetet nem jelentette a rendőrség felé.

2019. május 3-án a délutáni órákban azonban ismét tapasztalta, hogy a kérdéses ingatlan területén elhelyezett csapdában most egy másik, szintén saját tulajdonában álló, vörös színű macska vergődik. Erről az esetről telefonjával készített egy videofelvételt, mely a vörös színű macska csapdában vergődése jól látható, majd haladéktalanul értesítette a rendőrséget. A készített videofelvételt a rendőrök részére megmutatta.

Ekkor az intézkedő járőrökben felmerült a bejelentő által elmondottak, illetve a videofelvétel alapján, hogy az említett ingatlanban megvalósulhat a 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 244. §-ában foglalt „Állatkínzás” bűncselekményének törvényi tényállása.

A tények és körülmények teljes körű tisztázása érdekében, fentiekre tekintettel az intézkedő rendőrök a jelzett ingatlan tulajdonosával, a panaszossal szemben intézkedést kezdeményeztek. A rendőri intézkedés megkezdésekor G. Cs. r. ftörm. és F. J. r. örm. napszaknak megfelelően köszöntek, majd nevüket, jelvéyszámukat, beosztásukat, illetve intézkedésük tényét és célját közölték, majd megkezdték intézkedésüket.

Az intézkedés során közölték a panaszossal, hogy a számukra rendelkezésre álló információk alapján feltételezhetőleg egy állat – vörös macska – van a telkén elhelyezett csapdába beragadva, mely nem az ő tulajdonát képezi. Ekkor a panaszos tagadta, hogy a telkén található csapdába – melyet elmondása szerint patkányok miatt helyezett ki – macska lenne beragadva. Az intézkedés során a panaszos ekkor önként felajánlotta az intézkedő rendőröknek, hogy menjenek be az ingatlanjának területére, ott a macska feltalálása érdekében keresést folytassanak. A parancsnoki kivizsgálás szerint tekintettel arra, hogy az intézkedés ezen fázisában a panaszos önként jelezte, hogy a rendőröket beengedi az ingatlan területére, a rendőrök jogszerűen mentek be oda.

Ezt követően a rendőrök a panaszos folyamatos jelenlétével szemrevételezték az ingatlanon található csapdát, illetve az ingatlan területét. Ekkor a keresett állatot nem találták, illetve jelenlétére utaló nyomokat nem véltek felfedezni. A panaszos közölte, hogy az ingatlanon található kamerarendszer is, - mely azonban nem lát rá a csapdára – de annak tartalmát visszanézni nem állt módjában az intézkedés során.

Ekkor az intézkedő járőr, tekintettel arra, hogy a bejelentő határozottan kijelentette, hogy az intézkedést megelőzően látta a macskáját a megjelölt csapdában vergődni, illetve erről videofelvételt is mutatott, azonban az intézkedés során az állat már nem volt számukra felkutatható, az intézkedés alá vont személy előállítása mellett döntöttek. A parancsnoki vélemény szerint - tekintettel a bejelentő elmondására és a videofelvételre - döntésük indokoltnak minősíthető volt.

Az intézkedő rendőrök közölték a panaszossal, hogy a Btk. 244. §-ában foglaltak elkövetésére vonatkozóan fennáll a gyanú, erre tekintettel a további eljárások végrehajtása érdekében a kerületi Rendőrkapitányság épületébe előállítják. Közlésüket a panaszos megértette és tudomásul vette, a helyszínen nem sérelmezte az intézkedést.

Az intézkedés ezen szakaszában a panaszos kérésére az intézkedő rendőrök közölték, hogy nem rendelkeznek arról pontos információval, hogy meddig kell majd a rendőrségen tartózkodnia az előállítás során. Azonban tájékoztatták őt a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 33. § (3) bekezdésében foglaltakról (előállítás törvényi maximuma), melyet tudomásul vett. Az előállítás tényét közölték a Tevékenység-irányítási Központtal is.

A rendőrségi iratok szerint az intézkedés során, tekintettel a panaszos idős korára, illetve együttműködő magatartására, vele szemben kényszerítő eszköz alkalmazása nem vált

szükségessé. A panaszossal szemben ruházat-átvizsgálást hajtottak végre, mely során olyan tárgy nem került elő, mely a közbiztonságra különösen veszélyes, vagy amely szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetéséből származik, vagy arra utalna.

Az intézkedés végén a rendőrök felhívták a panaszos figyelmét az Rtv. 92-93. §-ban foglalt panasztételi lehetőségeire. Ezen közlést a panaszos tudomásul vette.

Ezt követően 17 óra 00 perckor a panaszost sérülés és – akkor még – panasz nélkül a további intézkedések megtétele céljából átadták a Budapesti Rendőr-főkapitányság kerületi Rendőrkapitányság szolgálatirányító parancsnokának. Ezt követően a rendőrkapitányságon már nem az addig intézkedő rendőrök őrizték a panaszost.

2) A kapitányságvezető átirata szerint a RobotZsarú Neo rendszerben fellelhető adatok szerint az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés hitelesítésére 18 óra 59 perckor került sor. A szolgálatirányító ezt követően elkészítette az igazolást a személyi szabadságot korlátozó intézkedés időtartamáról, melyen 15:50 – 19:20 óra közötti időtartam szerepel. Az igazoláson az is szerepel, hogy a panaszos arról nyilatkozott, hogy előállítása alatt sérülése vagy panasa nem keletkezett. A panaszos személyi szabadságot korlátozó intézkedés alatt állt, ezért szabad mozgásában bizonyos fokig korlátozták, ez azonban nem jelenti azt, hogy az őrzés teljes időtartama alatt ülnie kellett, mosóba is kiengedték. A rendőrségre benyújtott panaszbeadványai azzal kapcsolatban nem tartalmaztak semmiféle utalást, hogy vele bárki tiszteletlenül beszélt volna a kapitányságon az őrzés ideje alatt.

A bűnügyi csoportvezető az esetek többségében a személyi szabadságot korlátozó intézkedésről készült jelentés birtokában tud határozni a további szükséges eljárási cselekményekről. Az addig rendelkezésre álló adatok alapján még a jelentés készülte alatt döntött arról, hogy a panaszost a jelentés elkészülte után szabadíthatják. Tekintettel arra, hogy a bűnügyi csoportvezető a panaszos szabadításáról döntött, ezért vele szemben halaszthatatlan eljárási cselekményt nem foganatosítottak. Abban az időszakban nem állt rendelkezésre szabad járőr, aki hazavihette volna a panaszost, így végül a bűnügyi készenlétes nyomozó tudta hazaszállítani az otthonába. A panaszos lakásában házkutatásra nem került sor, a helyszínre küldött járőrök a panaszos beleegyezésével megtekintették az ingatlant, mivel a panaszos azt állította, hogy nem volt macska a csapdában. Ezzel szemben a bejelentő felvételeket mutatott, mely szerint a macskája benne volt, és abból a macska a csapda jellegéből adódóan segítség nélkül nem tudott volna kiszabadulni. Kutatást nem végeztek a panaszos lakásán, kizárólag szemrevételezéssel keresték a macskát.

A panaszost idős korára tekintettel nem az előállító helyiségben helyezték el, hanem személyes felügyelet alatt tartva őrizték az alagsori aulában. Az őrzés nem haladta meg az öt órát.

3) N. K. A. c. r. alezredes 2019. május 17-én kelt feljegyzése szerint a panaszos a jelzett napon, délelőtti folyamán megjelent a kapitányság épületében, hogy feljelentést tegyen egy rongálásról, amit 2019. május 3-án vett észre. A rendőri kérdésre, hogy akkor miért nem tett bejelentést, kitérő választ adott, majd az ismételt kérdésre azt válaszolta, hogy a szomszédokat kérdezte végig, mit tudnak a dologról. A panaszos ekkor elmondta, hogy az udvarában ki van helyezve egy

patkánycsapda, amelynek egy alkatrésze megrongálásra került, így a csapda használhatatlanná vált. Új csapdát kellett vásárolnia, ami 20-22 ezer forint. Úgy gondolja, hogy az udvar hátsó sarkánál mászhatott be valaki, mert az oda állított lécek el lettek törve. N. K. A. c. r. alezredes tájékoztatta a panaszost, hogy mivel a számítógépes rendszerük nem működik, nem lehet felvenni jegyzőkönyvet, később a bejelentéséről feljegyzést ír. A panaszos erre azt mondta, hogy neki olyan irat kell, amit elolvashat és aláírhat. Az alezredes ekkor javasolta a panaszosnak, hogy ez esetben írja le a bejelentését, és átveszi tőle. A panaszos azt mondta, rendben van, de még vár egy kicsit. Amikor az alezredes újra kereste a panaszost, már nem volt az épületben.

K. G. r. törm. 2019. május 17-én kelt jelentése szerint a jelzett napon a panaszos 14 óra 05 perckor ismételten megjelent a kapitányságon, hogy bejelentést kíván tenni. Ekkor a panaszost szóban meghallgatta. Elmondta, hogy feljelentette őt az egyik szomszédja 2019. május 3-án. Mint utólag megállapítást nyert, a panaszost akkor elő is állították a kapitányságra. Elmondta továbbá a panaszos, hogy azért ment be a kapitányságra, mert a patkánycsapdájából hiányzik egy alkatrész, így az nem működik. Nem látta, hogy az adott alkatrész mikor, milyen módon tűnt el, esetleg egy állat tehette-e tönkre. A feltett kérdésekre a panaszos mindig kitérő válaszokat próbált adni. Azt feltételezte, hogy egyik szomszédja tehette tönkre, aki, úgy tudja, átment hozzá, amikor a feljelentést megtette ellene. Arra a kérdésre, hogy miért csak most jelent meg a bejelentésével a rendőrségen, azt a választ adta, hogy több alkalommal volt már bent, viszont mindig várnia kellett valami oknál fogva, mint aznap reggel is. Ezt ő nem hitte el és hazament. K. G. r. törm. a panaszost tájékoztatta, hogy az általa elmondottak a már megindult eljáráshoz tartoznak, valamint tájékoztatta, hogy az általa elmondottakról jelentést készít. A panaszos elmondta, hogy nem bízik a hatóságban, így látni szeretné, hogy mit írnak a jelentésbe. K. G. r. törm. közölte vele, hogy az általa készített jelentésből nem tud adni, elkészítésénél nem lehet jelen, valamint nem kell aláírnia.

III.

A Testület vizsgálta, hogy a panasz valamennyi részére rendelkezik-e hatáskörrel.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”.

A Testület hatáskörébe az Rtv. idézett rendelkezése alapján kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

– a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),

– a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat-csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),

– a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, löfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlátás),

esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A panaszos sérelmezte, hogy 2019. május 17-én a kerületi Rendőrkapitányságon megtagadták tőle, hogy feljelentést tegyen és nem is akarták tőle átvenni a saját kezűleg írt feljelentést.

A nyomozás és az előkészítő eljárás részletes szabályairól szóló 100/2018. (VI. 8.) Korm. rendelet 124. § (1) bekezdése szerint a feljelentés olyan írásban, a hatóságnak vagy hivatalos személynek címzett beadvány, illetve a hatóság vagy hivatalos személy előtt szóban, személyesen tett nyilatkozat, amely

a) büntetőeljárás lefolytatására jogosult szerv előtt meghatározott vagy ismeretlen személy által elkövetett bűncselekmény gyanújára utaló tényállítást, vagy erre utaló adatot, illetve

b) büntetőeljárás lefolytatására jogosult szerv, hatóság vagy hivatalos személy előtt a büntetőeljárás lefolytatására irányuló indítványt tartalmaz.

A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban: Be.) 31. §-ának (1) bekezdésének megfelelően a nyomozó hatóság a bűncselekmények felderítése érdekében előkészítő eljárást és nyomozást végez. A Be. 34. §-ának (1) bekezdése alapján általános nyomozó hatóságként a rendőrség általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervének nyomozó hatósági feladatok ellátására kijelölt szervei járnak el.

A Be. 26. §-ának (2) bekezdés b), c), d), e) és g) pontjainak megfelelően az ügyészség felügyeleti jogkörében a nyomozó hatóság eljárásának törvényességét ellenőrzi, a nyomozó hatóság törvénytörő határozatát hatályon kívül helyezheti, megállapíthatja, hogy a nyomozó hatóság az eljárási cselekményt törvénytörően végezte el vagy törvénytörő intézkedést tett, a megállapított törvénytörés orvoslására a nyomozó hatóságot felhívja, a nyomozó hatóság határozata, valamint a gyanúsítás ellen bejelentett panaszt elbírálja.

A fentieknek megfelelően – mivel a hatásköri szabályok értelmében a nyomozás feletti felügyelet nem tartozik a Testület hatáskörébe – a rendőrség, mint nyomozó hatóság munkájával szembeni fenti panasz elbírálására a Testületnek lehetősége nincsen. Tekintettel arra, hogy jelen esetben a fentiek szerint a sérelmezett mulasztással szemben a panaszos a büntetőeljárásra vonatkozó szabályok szerint jogorvoslattal élhet, illetve élhetett volna, a Testület e kérdésben hatáskörének hiányát állapította meg.

IV.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

Az elvégzett vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszos Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jogát, valamint az abból levezethető testi integritáshoz fűződő alapvető jogát, a IV. cikk (1) bekezdésében foglalt személyi szabadsághoz fűződő alapvető jogát, a VI. cikkben foglalt magánlakás sérthetlenségéhez fűződő jogát, és a XXIV. cikkben rögzített tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként a panaszos intézkedés alá vonásának jogszerűségét vizsgálta.

A rendőrségi iratokból kiderül, hogy 2019. május 3-án, telefonos bejelentés érkezett egy állampolgártól, amely szerint a panaszos az ő tulajdonát képező vörös színű macskáját egy patkányfogásra alkalmas eszközzel csapdába ejtette, és nem hajlandó részére átadni.

A rendőrök a helyszínen megjelenve felvették a kapcsolatot a bejelentővel, aki elmondta továbbá, hogy egy nappal korábban is azt tapasztalta, hogy a panaszos kertjében egy csapdában vergődik a fehér színű macskája. Ekkor a kerítésen átmászott és kiszabadította az állatot, mely sérüléseket is szenvedett. Május 3-án ismételtén azt tapasztalta, hogy a vörös színű macskája a csapdában van, és erről videót is készített telefonjával, melyet a helyszínen meg is mutatott a rendőröknek.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Btk. 244. § (1) bekezdése szerint: „Aki

a) gerinces állatot indokolatlanul oly módon bántalmaz, vagy gerinces állattal szemben indokolatlanul olyan bánásmódot alkalmaz, amely alkalmas arra, hogy annak maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza,

b) gerinces állatát vagy veszélyes állatát elüzi, elhagyja vagy kiteszi, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha az állatkínzás

a) az állatnak különös szenvedést okoz, vagy

b) több állat maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza.”

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló

szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Amennyiben a Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

A Testület álláspontja szerint a telefonos bejelentés és a bejelentő által a helyszínen elmondottak tartalma, valamint a rendőröknek bemutatott videofelvétel alapján felmerült annak a gyanúja, hogy a panaszos állatkínzás bűncselekményét követi el. A körülmények tisztázása, adatgyűjtés érdekében a bejelentés alapján a rendőrségnek az Rtv. 13. §-a alapján a közrend védelme érdekében intézkedési kötelezettsége keletkezett, ezáltal **a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült a rendőri intézkedés kapcsán.**

2) A Testület vizsgálta a magánlakásban történt intézkedés jogszerűségét is.

A panaszos előadása szerint, amikor a két járőr megjelent és közölték, hogy egy macskát keresnek, a panaszos önként beengedte őket. Elmondása szerint egy órán keresztül az udvaron voltak, a melléképületet és a garázst is átnézték. Ezt követően az egyik rendőr a házba is bement, ahová a panaszos szintén önként engedte be. A panaszost előállítás után haza szállító rendőrt a panaszos szintén bebocsátotta az ingatlanba, leültették az asztalukhoz, hogy ott jegyzetelhesen, illetve rajzot készítsen.

A rendőrség tájékoztatása szerint felmerült a gyanú, hogy a panaszos állatkínzást követgetett el, ezért a tények és körülmények teljes körű tisztázása érdekében intézkedést kezdeményeztek vele szemben. Az intézkedés során a panaszos önként felajánlotta a rendőröknek, hogy menjenek be az ingatlan területére, ott a macska feltalálása érdekében keresést folytassanak.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőrség a feladatának ellátása során [...] a magánlakás sérthetetlenségéhez fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

Az Rtv. X. Fejezetében, az értelmező rendelkezések között található a magánlakás fogalma. A 97. § (1) bekezdés c) pontja szerint magánlakás: a lakás (üdülő, nyaraló vagy a lakás céljára használt egyéb helyiség, létesítmény, tárgy), az ahhoz tartozó nem lakás céljára szolgáló helyiség, létesítmény, bekerített terület.

Az Rtv. 39. §-a rendelkezik a magánlakásban intézkedésről. Eszerint – az Rtv.-ben felsorolt kivételektől eltekintve – a rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be.

A Testület a rendőrség és a panaszos azonos tartalmú előadásai alapján megállapította, hogy a magánlakásban történő intézkedés jogszerű volt, hiszen a rendőröket a panaszos bocsátotta be a lakásba, illetve az ahhoz tartozó udvarra, melléképületbe.

A Testület a rendőrség magánlakásba való belépését jogszerűnek, indokoltnak találta, ami által nem sérült a panaszosnak az Alaptörvény VI. cikkében biztosított magánlakás sérthetetlenségéhez fűződő joga.

3) A panaszos előállítása kapcsán a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

a) Az intézkedő rendőrök arra tekintettel, hogy a bejelentő határozottan kijelentette, hogy az intézkedést megelőzően látta a macskáját a megjelölt csapdában vergődni, illetve erről videofelvételt is mutatott, a panaszos előállítása mellett döntöttek, mivel a Btk. 244. §-ában foglaltak elkövetésére vonatkozóan felmerült a gyanú.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható.

Az Rtv. 33. (2) bekezdés b) pontja mérlegelési jogot biztosít a rendőrnek a tekintetben, hogy a körülmények figyelembe vétele mellett az intézkedés alá vontat előállítsa-e vagy sem. Annak megállapításához, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja megfelelő jogalapként szolgálhatott-e a panaszos előállításához, azt kell megállapítani, hogy a bűncselekmény gyanúja fennállhatott-e. Ezt a Testület kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálhatja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a büntetőeljárást lefolytató hatóság szerepét (tehát nem foglalhat állást abban a kérdésben, hogy a panaszos követett-e el bűncselekményt), azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény bizonyos fokú értékelését olyankor, amikor annak jogalapjaként a rendőrség bűncselekmény gyanújára hivatkozik, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület a bűncselekmény elkövetésének kérdésében való állásfoglalás nélkül azt vizsgálta, hogy a gyanúnak az adott intézkedéshez szükséges foka fennállt-e.

A panaszos előállítását a rendőrök arra alapozták, hogy vele szemben felmerült a III. rész 1) pontjában hivatkozott állatkínzás bűncselekmény elkövetésére vonatkozó gyanú.

A Testület megítélése szerint, habár a panaszos tagadta, hogy valóban macskák befogására használná a patkányfogásra alkalmas eszközt, és a keresés eredményeként sem találták fel a bejelentő macskáját, a bejelentő által a rendőröknek bemutatott felvétel elegendő okot szolgáltatott arra, hogy a panaszost előállítsák.

Ezen körülményre tekintettel, vagyis arra, hogy a helyszínen a panaszossal szemben bűncselekmény elkövetésére vonatkozó egyszerű gyanú fennállt, a panaszos személyi szabadságának korlátozása nem sértette a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető jogát, tehát az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja kellő jogalapot szolgáltatott a panaszos előállításához.

A jogalap megléte azonban önmagában nem teszi a rendőri intézkedést jogszerűvé. Az Rtv. 15. §-ában foglalt arányosság követelménye értelmében a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Mivel az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja mérlegelési jogot biztosít a rendőrnek annak eldöntésekor, hogy előállítsa-e a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyt, figyelemmel kell lenni az arányosság követelményére – amennyiben e követelmény nem érvényesül, úgy a megfelelő jogalap megléte mellett is jogszerűtlenné válik az intézkedés.

Az arányosság megítélésekor a Testületnek azt kellett figyelembe vennie, hogy volt-e az előállításnak olyan célja, amely csak a szabadság korlátozásával volt elérhető. A Testület erre a kérdésre nemleges választ adott. A panaszos - a rendőrségi álláspont szerint is - mindvégig

együttműködő magatartást tanúsított, maga bocsátotta be a rendőröket a lakásába és a melléképületekhez. Mindezek alapján valószínűnek tűnik, hogy a panaszos a rendőrség kérésére (vagy idézésére) önként is bement volna a kapitányságra és vallomást tett volna az ügyben. A szabadságelvonás tehát nem hordozott magában olyan előnyt, amelyet egy lényegesen kevésbé korlátozó rendőri cselekvéssel (a panaszosnak a kapitányságra való behívásával, esetleg későbbi – akár az ügy egyszerű megítélése miatt a bíróság elé állítás esetén 30 napon belül – idézésével) ne lehetett volna elérni. A kapitányságon a rendőrségi iratok szerint semmilyen eljárási cselekményt nem foganatosítottak a panaszossal szemben. Ezen körülményekre figyelemmel a Testület a panaszos előállítását aránytalannak minősítette, hiszen annak végrehajtása során a rendőrség nem tartotta be az Rtv. 15. §-ában foglaltakat, így a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető joga sérült.

Erre való tekintettel a Testület megállapította, hogy a panaszos előállítása – bár annak jogalapja megvolt – nem felelt meg az arányosság követelményének, így a panaszos személyi szabadságának jogellenes korlátozását valósította meg.

b) Arra tekintettel, hogy a Testület az Állásfoglalás III. rész 3) pont a) alpontjában megállapította, hogy az előállítás nem felelt meg az arányosság követelményének, a Testület az előállítás időtartamára vonatkozó panaszt már külön nem vizsgálja, ugyanakkor az alapjogsérelmet megállapítja: a korlátozással súlyosan sérült a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető joga.

4) A panaszos sérelmezte, hogy nem kapott megfelelő tájékoztatást az intézkedés okáról, céljáról, valamint, hogy azt közölték vele a rendőrök, hogy az előállítása maximum fél órát vesz majd igénybe.

A rendőrségi jelentések szerint az intézkedés megkezdésekor napszaknak megfelelően köszöntek, majd nevük, jelvéyszámuk, beosztásuk és intézkedésük tényét és célját közölték, majd megkezdték az intézkedést. Közölték a panaszossal, hogy a rendelkezésükre álló információk szerint feltételezhetőleg egy állat van a telkén elhelyezett csapdába beragadva. A panaszos kérdésére, hogy meddig kell majd a rendőrségen tartózkodnia, azt a tájékoztatást adták, hogy erről nem tudnak pontos információt, de közölték vele, hogy a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

Az Rtv. 20. §-a szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

A szolgálati fellépés módjára vonatkozó szabályokat a Szolgálati Szabályzat tovább részletezi. Az 5. § szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá

vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelegéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentebb meghatározottak intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

A Testület rámutat arra, hogy az Rtv. 20. §-ában rögzített követelmények azért bírnak különös jelentőséggel az intézkedés alá vont személy jogérvényesítési képessége szempontjából, mert csak abban az esetben gyakorolható érdemben a panasztételi jog, ha az intézkedéssel érintett személy az intézkedés okára, alapjára és az intézkedést fogantató személy kilétére nézve birtokában van a valós és releváns információknak. Ugyanis ezek hiányában nincs azzal tisztában, hogy ki ellen kell benyújtani a panaszt, nem tudja megfelelően megítélni a vele szemben fogantatott intézkedés jogszerűségét és nem tud adott esetben hatékonyan érvelni az intézkedés jogszerűsége ellen sem. Ezeket a szabályokat, amelyek lehetővé teszik az intézkedő rendőr azonosítását, illetve a panaszjog gyakorlását, a Testület gyakorlatában garanciális jelentőségűnek tartja – elsősorban a közhatalom gyakorlásának megfelelő kontrolljára és az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított panaszjogra tekintettel.

Jelen esetben a panaszbeadvány és a rendőrségi dokumentumokban foglaltak között ellentmondás fedezhető fel. A Testület elfogadja a rendőrségi állítást, miszerint az intézkedés megkezdésekor a rendőrök közölték az intézkedés okát és célját, hiszen a panaszos feltehetőleg erre tekintettel bocsátotta be a házába az intézkedni kívánó rendőröket. Az előállítás várható időtartamával kapcsolatban adott tájékoztatás vonatkozásában pedig a Testület szerint nem elvárható, hogy arról előre pontos tájékoztatást nyújtson az intézkedő rendőr, így az általános szabályok ismertetésével tájékoztatási kötelezettségüknek jelen esetben megfelelően eleget tettek.

A Testület megállapítása szerint a panaszos tisztességes eljáráshoz fűző joga nem sérült, mivel tisztában volt a rendőri intézkedés okával és céljával, azokkal kapcsolatban megfelelő tájékoztatást kapott.

5) A panaszos sérelmezte, hogy miközben a rendőrkapitányság folyosóján várakozott, szigorúan őrizték, nem engedték felállni sem, valamint egy előtte elhaladó rendőr tiszteletlen hangnemen odavetett neki egy kérdést, hogy miért ül ott.

A rendőrségi jelentések szerint tekintettel arra, hogy a panaszos személyes szabadságot korlátozó intézkedés alatt állt – annak ellenére, hogy nem előállító helyiségben helyezték el – szabad mozgásában bizonyos mértékig korlátozták, azonban nem igaz az, hogy szinte fel sem állhatott, mosdóba is kiment. Azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy bárki tiszteletlenül beszélt volna a panaszossal, nem áll rendelkezésre semmilyen információ.

A Testület a panasz hangnemre vonatkozó része tekintetében utal az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondatára, amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Ezen

törvényi rendelkezéssel összefüggésben a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire, különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége. Ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület továbbá felhívja a figyelmet a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexében (a továbbiakban: Etikai Kódex) foglalt követelményekre is, amelyek ugyan nem minősülnek jogszabályi előírásoknak, azonban alapjaiban meghatározzák a rendőri hivatás értékeit, megtestesítik az állampolgárok rendőrökkel szemben támasztott elvárásait, erkölcsi iránymutatásul szolgálnak, illetve morális alapot biztosítanak a rendőrség és az egyes rendőrök számára. Az Etikai Kódex 1. pontja szerint a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie”. Az Etikai Kódex 5. pontja kimondja, hogy „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint pedig a rendőr „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület a fentiekén túlmenően utal a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakra, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”.

Jelen esetben a panaszosi előadás és a rendőrségi álláspont egymásnak ellentmond. Megfelelő bizonyítékok hiányában a Testület nem tud állást foglalni abban a kérdésben, hogy a panaszossal szemben alkalmazott hangnem megfelelt-e az Rtv.-ben és az Etikai Kódexben foglalt elvárásoknak.

Erre tekintettel a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelme nem megállapítható az intézkedő rendőr által alkalmazott hangnem és bánásmód vonatkozásában.

V.

A Testület a lefolytatott vizsgálatában megállapította, hogy a panaszost megfelelő jogalap birtokában vonták intézkedés alá a rendőrök, ezáltal nem sérült a tisztességes eljáráshoz való joga. Jogszerűnek minősítette a Testület a panaszos magánlakásában történő intézkedést, mivel arra a panaszos hozzájárulásával került sor, így a panaszos magánlakás sérthetlenségéhez való

joga nem sérült az intézkedés kapcsán. Alapjogsértőnek találta ugyanakkor a Testület a panaszos előállítását, mivel azzal a panaszos személyi szabadságát jogellenesen korlátozták, ugyanis az előállítás a Testület véleménye szerint aránytalanul korlátozó intézkedés volt a panaszossal szemben, kevésbé korlátozó eszköz is a rendőrség rendelkezésére állt volna. A korlátozott számú bizonyítékra tekintettel a Testület nem tudta megállapítani, hogy a panaszos emberi méltóságához való joga sérült-e a vele szemben alkalmazott hangnem és bánásmód miatt.

Független Rendészeti Panasztestület

A megvalósult alapjogsértés a Testület megítélése szerint elérte a súlyosság azon fokát, amely indokoltta tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2019. október 29.

Dr. Lukács Tamás
elnök, előadó testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület